

Taktisk brannventilasjon

Rapport studietur Uke 3, 2008 Tinglev, Danmark

**Odd Magnar Opgård,
Varabrannsjef Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS**

Innledning

Etter å ha fått innvilget min søknad om reisestipend, ble det i januar 2008 gjennomført en studietur til Beredkapsstyrelsen Tekniske Skole i Tinglev i Danmark.

Hovedmålsetningen med turen var å gjennomføre et to dager kurs i "Taktisk brannventilasjon" som ble arrangert av Beredkapsstyrelsen Tekniske skole i Tinglev. Gjennom dette kurset ønsket jeg å se hvordan danskene bruker "taktisk brannventilasjon" i sin beredskap, og gjennom dette se om noe av disse rutinene kunne videreføres til meget eget brannvesen. Samtidig som jeg også ønsket å se hvordan de praktisk gjennomførte disse kursene, og hvilke læremidler som ble brukt (læremidlene følger vedlagt og kan lastes ned).

Rapporten bygger på mine egne betraktninger fra dette oppholdet.

At valget falt på Danmark og ikke eksempelvis på Sverige, skyldtes Beredkapsstyrelsen Tekniske skole opprettet en ekstra plass på et kurstilbud som for lengst var fulltegnet slik at jeg kunne få muligheten til å delta som deltaker fra Norge.

Jeg takker NBLF for stipendet slik at jeg fikk muligheten til å få lære mer om dette temaet.

Beredkapsstyrelsen Tekniske skole har utarbeidet et eget undervisningsmaterieell i form av et kompendium i "Taktisk brannventilasjon" samt en CD-rom. Jeg har fått tillatelse av forfatteren til å distribuere dette i Norge.

Kompendiet kan lastes ned, mens CD kan ettersendes ved henvendelse til undertegnede.

Odd Magnar Opgård
Varabransjef
Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

Programmet (uke 3):

Studieturen ble gjennomført over 3 virkedager i tidsrommet 13.01 – 15.01.2008.

Søndag 13.01:

Avreise fra Engerdal/Elverum til Tinglev . Ved ankomst ble jeg møtt av Martin Sørensen (kurs og undervisningsleder). Jeg fikk en kort omvisning på Beredskapstyrelsen Tekniske skole.

Han ga på vegne av skolen uttrykk for at han syntes det var hyggelig å få besøk av Norge, og mente litt på fleip at en eller flere av skolens mange ansatte også måtte få en innbydelse til et tilsvarende besøk i Norge.

Mandag 14.01:

Kursdagen startet.

12 personer fra ulike brannvesen i Danmark, samt undertegnede deltok under kurset.

Oppbyggingen og gjennomføringen av dette kurset i ”Taktisk brannventilasjon” er ikke ulik hvordan Norges brannskole praktiserer sine kurs. Det hele var ganske mye likt. Så langt er det ikke store forskjell mellom Norge og Danmark.

Frem til lunsj. Det vil si frem til klokken 12.00 var det teori i en av skolens mange undervisningsrom. Pensumet for kurset var basert på et kompendium som Martin Sørensen hadde utarbeidet i 2002 (ferdig i 2003).

Dette kompendiet (kan lastes ned) er et enkelt, oversiktlig og et innholdsrikt lærehefte som også bør være et godt hjelpemiddel for norske brannvesen på leting etter gode undervisningsopplegg i dette emnet. Kompendiet inneholder også gode illustrasjoner på hvordan enkle og faglig gode øvelser kan utføres.

Det var nettopp disse øvelsene som dannet bakgrunn for resten av kurset.

I tillegg ligger det med en CD- rom. Denne CD kan ettersendes til de som er interessert etter henvendelse til undertegnede. Og ikke minst inneholder kompendiet en litteraturliste for dette emnet som gjelder for hele Norden.

Etter som jeg forstod var dette kompendiet basisen for all opplæring i dette emnet i Danmark. Det var ikke bare Beredskabsstyrelsen Teknisk skole som brukte dette, men også veldig mange brannvesen i hele Danmark brukte dette under sine interne øvelser

Etter lunsj var det praktiske øvelser ute på skolens store og omfattende øvelsesanlegg. Mange containere, ulike murhus i forskjellige størrelser gjorde at mangfoldet og vanskelighetsgraden på øvelsene enkelt kunne varieres. Kort sagt et imponerende anlegg.

Tirsdag 15.01:

Hele denne dagen dreide seg kun om praktisk øvelser.

Offensivt, kontrollert offensiv bruk, defensiv (til begrensnig) og etterslokking. Dette er navn på ulike type bruksmåter som blir brukt i forbindelse med bruk av overtrykksventilering i Danmark.

Vi ble delt inn i lag hvor vi testet ut og fikk øve oss på ulike scenarier av de ulike bruksmåter med bruk av overtrykksviften.

Bilde: Branngassekspløsjon i forbindelse med offensivt bruk av overtrykksventilering under kurset.

Onsdag 16.01:

Hjemreise til Norge.

Faglig utbytte

I følge kurs og undervisningsleder Martin Sørensen har Danmark de siste ti årene opplevd en voldsom interesse for bruk, og ikke minst opplæring i ”Taktisk brannventilasjon”. Det er en voldsom søkning på skolens kurs. Etterspørselen er langt høyere enn hva antall kurs tilsier. Ventelisten for å komme inn på disse kursene er lang.

Hvorfor?

Den danske brannkolen har satt denne interessen i system. Brannventilasjon har vært et fast element i beredskapen både i Norge og Danmark i mange år. Økt fokus på personsikkerhet, samt gode og trygge arbeidsforhold for røykdykkerne har blant annet bidratt til røykvifta har sin faste plass på bilen. Samtidig er det blitt utviklet nye teorier basert på erfaringer samlet fra ulike brannvesen verden over. Nye metoder og utstyr har kommet. Det ligger der. Det er bare å ta det i bruk!

Martin Sørensen skriver i det nevnte kompendiet *”med nytenking følger det også gjerne mystikk og skepsis. Dette kan virke hemmende i våres bestrebelser for hele tiden å utvikle oss, til å bli bedre og mer effektiv i vårt arbeid, likeledes vil det alltid være våres oppgave å høyne sikkerheten for våre brannmannskaper, samt redusere de stressfaktorer som uvilkarlig påvirker røykdykkere. Brannventilasjon er et effektivt, men dessverre til tider et oversett stykke verktøy”*

Danmark har sett viktigheten og nødvendigheten av at overtrykksventilering inngår som en del av opplæringen for sine brannmenn ved å tilby egne kurs på sin brannskole. Norges brannskole har ennå ikke egne kurs i dette emnet, men inngår som en liten del av opplæringen blant annet under grunnkurs og befalsutdanning trinn 1.

Allikevel er det flere brannvesen her i landet som i mange år har jobbet internt med overtrykksventilering. Dette skyldes sikkert flere grunner. Først og fremst ser de dette emnet som så viktig at det er vært å satse på. Samtidig som de har hatt ”ildsjeler” som har fått muligheten til å reise ut for å innhente kunnskap. Dette har igjen medført at dette emnet har blitt en naturlig del av sitt brannvesen sin internopplæring, og har kommet langt i forhold til de fleste brannvesen her i landet. Oslo brann- og redningsetat kan i dag tilby eksterne kurs i overtrykksventilering.

Noen mener at overtrykksventilering er det beste som har skjedd røykdykkerne siden tåkestrålerørene kom. Vi har i dag meget høy fokus på Helse, Miljø – og Sikkerhet. Alle er opptatt av at sikkerheten for våre mannskaper skal være best mulig ivaretatt.

Overtrykksventilering sin rolle i denne sammenhengen er udiskutabel. Mange av oss er veldig opptatt at vi skal tenke nytt. Bli mer effektive. Tilegne oss ny teknologi som gjør oss i bedre i stand til å løse våre oppdrag. Nye slokkemetoder, Fremskutt enhet o.s.v.

Overtrykksventilering inngår som en naturlig del av disse tingene.

Kanskje det er på tide at også vi her i Norge for alvor setter disse tingene i system, slik at dette inngår som en naturlig del av vår hverdag. Ikke bare de brannvesener som har ildsjeler som kanskje har vært litt mer forut for sin tid.

Alle forutsetninger bør være til stede. Teknologien ligger der. Undervisningsmateriell er utarbeidet. Riktignok av andre land, men dette bør enkelt kunne overføres til vårt språk. Det er helt sikkert også utarbeidet ulike undervisningsmateriell internt blant noen brannvesener også her i landet. Mye av dette kan helt sikkert brukes. Her er det snakk om samordning. Instruktører med tilstrekkelig kompetanse finnes, og utstyret er ikke dyrere enn at det er overkommelig for de fleste.

Nytten og behovet tror jeg alle er enig i.

Danmark har gjort det. Hvorfor skal ikke vi i Norge også kunne gjøre det.

Norges brannskole har ansvar for kursutvikling. Jeg mener at overtrykksventilering eller ”Taktisk brannventilasjon” bør inngå som en del av kurstilbudet til vår utdanningsinstitusjon.

Hva har jeg oppnådd med studieturen

Jeg tror at alle, uavhengig av nivå og stilling har et stort utbytte av å komme ut se på hvordan andre løser tilsvarende oppgaver. Faglig så føre det som oftest til at du får ny motivasjon og inspirasjon. I tillegg blir du kjent med andre personer og knytter nye kontakter.

Turen til Beredskabstyrelsen Tekniske skole i Tinglev i Danmark var for meg interessant.

Hensikten med turen ble oppnådd.

I løpet av disse to kursdagene har jeg sett hvordan danskene organiserer og gjennomfører sine kurs i ”Taktisk brannventilasjon”.

Jeg har fått økt kompetanse i dette emnet som gjør meg langt bedre i stand til overføre denne kunnskapen til mine egne mannskaper. Jeg har fått tilgang på undervisningsmateriell som jeg ellers ikke ville ha fått, og gjort dette tilgjengelig også for andre brannvesener her i landet. Jeg håper og tror at dette kommer til nytte.

I tillegg fikk jeg som nevnt knyttet kontakter. I forbindelse med at vi avholdte praksisuken for grunnkurs deltid i april, inviterte jeg Martin Sørensen som foreleser og instruktør i nettopp ”Taktisk brannventilasjon”. Han var hos oss under hele praksisuken og fikk se hvordan vi organiserte våre kurs. Evalueringen etter hans fremføring/opplæring var meget positivt.